

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om kollektivavtal och lagen om medling i arbetstvister och till lagar som har samband med dem

Ärende

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om kollektivavtal och lagen om medling i arbetstvister och till lagar som har samband med dem (RP 12/2024 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (AjUB 4/2024 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen bedömer könskonsekvenserna av ändringarna i arbetsfredslagstiftningen och lämnar en rapport om bedömningen till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2027.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om kollektivavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kollektivavtal (436/1946) 8 § 1 mom., 9 § 1 mom. och 10 § 1 mom., av dem 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 864/2001 och 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 424/1986, och *fogas* till lagen nya 8 a och 8 b § som följer:

8 §

Kollektivavtal förpliktar de föreningar och arbetsgivare som är parter i eller annars bundna vid avtalet, liksom föreningar vars medlemmar eller i 4 § 1 mom. 2 punkten nämnda föreningar med föreningens samtycke ingått kollektivavtal, att undvika alla stridsåtgärder riktade mot avtalet i sin helhet eller mot någon enskild bestämmelse i avtalet. Föreningar som är bundna av avtalet är dessutom skyldiga att se till att också de föreningar, arbetsgivare och arbetstagare som lyder un-

Riksdagens svar RSv 29/2024 rd

der dem och omfattas av avtalet undviker sådana stridsåtgärder, och inte heller på annat sätt bryter mot bestämmelserna i kollektivavtalet.

— — — — —

8 a §

Under den tid i 8 § avsedd fredsplikt råder får inte en arbetskonflikt som stöder krav framställas i en annan arbetstvist (*sympatiaktion*) verkställas, om den ska anses vara oproportionerlig på det sätt som avses i 2 eller 3 mom.

En sympatiaktion ska anses vara oproportionerlig om

1) arbetsgivarens service- eller produktionsverksamhet begränsas i större utsträckning än i fråga om den verksamhet som betjänar eller gynnar den arbetsgivare som omfattas av huvudtvisten, och

2) begränsandet orsakar den arbetsgivare vars arbetstagare deltar i sympatiaktionen, eller dennes avtalspartner sådana skadliga följder som med beaktande av omständigheterna inte kan anses vara skäliga.

Om en sympatiaktion verkställs för att visa stöd utan att den har någon direkt inverkan på verksamheten hos den arbetsgivare som omfattas av huvudtvisten, får sympatiaktionen inte orsaka oproportionerliga skadliga följder i förhållande till huvudtvisten.

Föreningar som är bundna av ett kollektivavtal ska se till att de föreningar, arbetsgivare och arbetstagare som lyder under dem och omfattas av avtalet undviker sådana sympatiaktioner som strider mot 1—3 mom.

8 b §

Med *politisk stridsåtgärd* avses en stridsåtgärd som syftar till att påverka överstatligt, riksomfattande, regionalt eller lokalt politiskt beslutsfattande.

En politisk stridsåtgärd som verkställs i form av arbetsinställelse under den tid i 8 § avsedd fredsplikt råder får inte fortsätta efter det att 24 timmar förflutit från inledandet av arbetsinställelsen. Dessutom ska arbetsinställelsen ordnas så att det inte uppstår störningar för produktionsverksamheten före eller efter arbetsinställelsen, om sådana störningar skäligen kan undvikas med de medel som den som verkställer arbetsinställelsen har till sitt förfogande. Denna skyldighet hindrar dock inte att en politisk arbetsinställelse verkställs.

En politisk stridsåtgärd som verkställs i annan form än arbetsinställelse får pågå i högst två veckor.

En politisk stridsåtgärd får inte verkställas om den verkställande föreningen inom 12 månader de facto fortsätter en politisk stridsåtgärd som den tidigare ordnat för att nå samma mål.

Föreningar som är bundna av ett kollektivavtal ska se till att de föreningar, arbetsgivare och arbetstagare som lyder under dem och omfattas av avtalet undviker politiska stridsåtgärder som strider mot 2—4 mom.

9 §

En förening eller en arbetsgivare som är part i eller annars är bunden av ett kollektivavtal men som inte uppfyller sina i 8, 8 a och 8 b § avsedda förpliktelser baserade på avtalet ska i stället för skadestånd betala plikt, om inte något annat bestäms i avtalet. Pliktbeloppet ska vara minst 10 000 och högst 150 000 euro.

— — — — —

Riksdagens svar RSV 29/2024 rd

10 §

När plikt döms ut ska hänsyn tas till alla framkomna omständigheter, såsom skadans storlek, graden av skuld, den anledning till överträdelsen som den andra parten möjligen givit och föreningens eller företagets storlek. Om det finns särskilda skäl kan pliktbeloppet sättas ned eller behövs plikt inte alls dömas ut.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas i stället för en bestämmelse om arbetsfred i ett sådant kollektivavtal som gäller vid ikraftträdandet av denna lag, om inte parterna i kollektivavtalet inbördes har kommit överens om en mer omfattande fredsplikt än vad som anges i 8 a och 8 b § i denna lag.

Denna lag tillämpas inte på en sympatiaktion som har inletts eller som har anmälts till arbetsgivaren innan denna lag träder i kraft.

På en politisk stridsåtgärd som har inletts innan denna lag träder i kraft och som pågår när lagen träder i kraft tillämpas bestämmelserna i denna lag. Den politiska stridsåtgärden anses då ha inletts när denna lag träder i kraft.

På stridsåtgärder som strider mot 8 § i lagen och som har inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser i 9 och 10 § som gällde vid ikraftträdandet.

— — — — —

Lag

om ändring av lagen om medling i arbetstvister

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om medling i arbetstvister (420/1962) lagens rubrik, den svenska språkdräkten i rubriken för 1 kap. och i 1, 3, 5 och 6 §, rubriken för 2 kap., den svenska språkdräkten i 7 och 8 §, i rubriken för 3 kap., i 9, 9 a, 10 och 11 §, i 12 § 1 mom. och i 13—16 §, 17 § 1 mom. och den svenska språkdräkten i 18 § 1 mom. samt i 19 och 20 §,

av dem den svenska språkdräkten i rubriken för 1 kap. och i 1, 3, 5, 7, 9 och 15 §, 17 § 1 mom och den svenska språkdräkten i 20 § sådana de lyder i lag 354/2009, den svenska språkdräkten i 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 354/2009, den svenska språkdräkten i 9 a, 10 och 16 § sådana de lyder i lag 109/2023 och den svenska språkdräkten i 18 § 1 mom. sådant det lyder i lag 609/2018, samt

fogas till 1 §, sådan den lyder i lag 354/2009, en ny rubrik och ett nytt 3 mom., till 3 §, sådan den lyder i lag 354/2009, en ny rubrik, till 5 §, sådan den lyder i lag 354/2009, en ny rubrik, till 6 § en ny rubrik, till 7 §, sådan den lyder i lag 354/2009, en ny rubrik och ett nytt 2 mom., till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 354/2009, en ny rubrik, till lagen nya 8 a—8 c §, till 9 §, sådan den lyder i lag 354/2009, en ny rubrik, till 9 a §, sådan den lyder i lag 109/2023, en ny rubrik, till 10 §, sådan den lyder i lag 109/2023, en ny rubrik, till 11—14 § nya rubriker, till 15 §, sådan den lyder i lag 354/2009, en ny rubrik, till 16 §, sådan den lyder i lag 109/2023, en ny rubrik, till 17 §, sådan den lyder i lagarna 354/2009 och 477/2011, en ny rubrik, till 18 §, sådan den lyder i lagarna

Riksdagens svar RSv 29/2024 rd

799/1989 och 609/2018, en ny rubrik, till lagen nya 18 a och 18 b §, till 19 § en ny rubrik, till 20 §, sådan den lyder i lag 354/2009, en ny rubrik och till 22 § en ny rubrik som följer:

Lag

om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder

1 kap.

Riksmedlare, medlare och medlingsnämnd

1 §

Syfte och tillämpningsområde

För främjande av fungerande arbetsmarknader och för medling i arbetstvister finns det en tjänst som riksmedlare. Dessutom kan det förordnas ett behövligt antal medlare med uppgiften som bisyssla. Bestämmelser om utnämning av riksmedlare, förordnande av ställföreträdare för riksmedlaren och behörighetsvillkoren för riksmedlaren samt om förordnande av medlare, villkoren för att bli förordnad till medlare och medlarnas mandatperiod utfärdas genom förordning av statsrådet.

För en viss medlingsuppgift kan en medlingsnämnd tillsättas. Bestämmelser om tillsättande av en medlingsnämnd och biträdande av den utfärdas genom förordning av statsrådet.

I denna lag föreskrivs det både om medling i arbetstvister och om villkoren för vissa stridsåtgärder.

3 §

Riksmedlarens uppgifter

Riksmedlarens byrå finns vid arbets- och näringsministeriet. Riksmedlaren är chef för byrån. Bestämmelser om utnämning och anställning av personal vid riksmedlarens byrå utfärdas genom förordning av statsrådet.

Riksmedlaren ska

- 1) i samverkan med arbetsmarknadsorganisationerna sträva efter att främja relationerna mellan arbetsgivare samt arbetstagare och tjänstemän samt deras organisationer,
- 2) på begäran av parterna vara ordförande vid förhandlingar om åstadkommande av arbets- eller tjänstekollektivavtal eller förordna en medlare till ordförande vid förhandlingarna,
- 3) sörja för medlingen i arbetstvister i hela landet och vid behov förordna en medlare att sköta en viss medlingsuppgift antingen självständigt eller som biträde för riksmedlare,
- 4) utföra de övriga uppgifter som statsrådet ålägger riksmedlaren.

Riksdagens svar RSV 29/2024 rd

5 §

Medlarnas uppgifter

En medlare ska utföra de uppgifter som riksmedlaren ålägger medlaren i enlighet med 3 §.

6 §

Jäv för medlare

I fråga om jäv för medlare gäller vad som föreskrivs om domarjäv.

2 kap.

Verkställande av arbetsinställelse samt villkor för vissa stridsåtgärder

7 §

Meddelande om arbetsinställelse

Arbetsinställelse eller en utvidgning av en sådan får inte inledas eller en arbetsinställelse eller utvidgning verkställas med anledning av en uppkommen arbetstvist, om inte riksmedlarens byrå och motparten senast två veckor dessförinnan lämnats ett skriftligt meddelande, i vilket orsakerna till den planerade arbetsinställelsen eller utvidgningen av arbetsinställelsen, tidpunkten för när arbetsinställelsen börjar samt dess omfattning anges. Den som lämnar meddelandet får endast med motpartens samtycke framskjuta inledandet av en planerad arbetskonflikt eller utvidgandet av en sådan till en senare tidpunkt eller begränsa den utöver vad som nämns i meddelandet.

En i form av arbetsinställelse ordnad sympatiaktion eller politisk stridsåtgärd, eller en utvidgning av en sådan, får inte inledas, om inte den som ordnar arbetsinställelsen senast sju dagar före tidpunkten för arbetsinställelsens eller utvidgningens början skriftligen har meddelat de uppgifter som avses i 1 mom. till riksmedlarens byrå samt till motparten i kollektivavtalet, om fredsplikt råder, samt när det är fråga om en sympatiaktion och oberoende av fredsplikt, dessutom till den arbetsgivare som är föremål för sympatiaktionen. Den som lämnat meddelandet får framskjuta eller begränsa arbetskonflikten eller den politiska stridsåtgärden på det sätt som avses i 1 mom. endast med samtycke av den arbetsgivare eller arbetstagarförening till vilken meddelandet om arbetskonflikten eller den politiska stridsåtgärden lämnades.

8 §

Framskjutande av arbetsinställelse

Anses en på grund av en arbetstvist planerad arbetsinställelse eller utvidgning av en sådan med hänsyn till sin omfattning eller arbetsområdets art beröra samhällets livsviktiga funktioner eller avsevärt skada ett allmänt intresse, kan arbets- och näringsministeriet på framställning av medlaren eller medlingsnämnden, i syfte att reservera tillräckligt lång tid för medling, förbjuda inledan-

Riksdagens svar RSV 29/2024 rd

det eller verkställandet av den planerade arbetsinställelsen eller utvidgningen för högst 14 dygn räknat från den angivna tidpunkten för arbetskonfliktens början. Då det är fråga om en tvist som gäller tjänstemäns anställningsvillkor, kan ministeriet på framställning av medlaren eller medlingsnämnden av särskilda skäl förbjuda arbetskonflikten för ytterligare högst sju dygn. Förbudet ska delges parterna senast tre dygn före den tidpunkt då den planerade arbetskonflikten inleds eller, i det sistnämnda fallet, före utgången av förbudstiden.

En part får inte utan motpartens medgivande inleda en planerad arbetsinställelse eller börja utvidga eller verkställa en sådan senare än inom tre dygn efter det tiden för förbudet gått till ända. Tidpunkten för när en arbetskonflikt börjar ska alltid delges medlaren och motparten senast tre dygn innan förbudet upphör att gälla.

8 a §

Begränsning avseende sympatiaktioner

När fredsplikt inte råder får en arbetskonflikt som stöder krav framställda i en annan arbetstvist (*sympatiaktion*) inte verkställas om den arbetskonflikt som stöds har något annat syfte än kollektivavtal och sympatiaktionen ska anses vara oproportionerlig på det sätt som avses i 2 eller 3 mom.

En sympatiaktion ska anses vara oproportionerlig om

1) arbetsgivarens service- eller produktionsverksamhet begränsas i större utsträckning än i fråga om den verksamhet som betjänar eller gynnar den arbetsgivare som omfattas av huvudtvisten, och

2) begränsandet orsakar den arbetsgivare vars arbetstagare deltar i sympatiaktionen, eller dennes avtalspartner sådana skadliga följder som med beaktande av omständigheterna inte kan anses vara skäliga.

Om en sympatiaktion genomförs för att visa stöd utan att den har någon direkt inverkan på verksamheten hos den arbetsgivare som omfattas av huvudtvisten, får sympatiaktionen inte orsaka oproportionerliga skadliga följder i förhållande till huvudtvisten.

Bestämmelser om sympatiaktioner medan fredsplikt råder finns i 8 a § i lagen om kollektivavtal (436/1946).

8 b §

Stridsåtgärd riktad mot politiskt beslutsfattande

Med *politisk stridsåtgärd* avses en stridsåtgärd som syftar till att påverka överstatligt, riksomfattande, regionalt eller lokalt politiskt beslutsfattande.

En politisk stridsåtgärd som verkställs i form av arbetsinställelse får inte fortsätta efter att 24 timmar har förflutit från det att arbetsinställelsen inleddes. Dessutom ska arbetsinställelsen ordnas så att det inte uppstår störningar för produktionsverksamheten före eller efter arbetsinställelsen, om sådana störningar skäligen kan undvikas med de medel som den som verkställer arbetsinställelsen har till sitt förfogande. Denna skyldighet hindrar dock inte att en politisk arbetsinställelse verkställs.

En politisk stridsåtgärd som verkställs i annan form än arbetsinställelse får pågå i högst två veckor.

Riksdagens svar RSV 29/2024 rd

En politisk stridsåtgärd får inte verkställas om den verkställande föreningen inom 12 månader de facto fortsätter en politisk stridsåtgärd som den tidigare ordnat för att nå samma mål.

Bestämmelser om politiska stridsåtgärder medan fredsplikt råder finns i 8 b § i lagen om kollektivavtal.

8 c §

Konflikträtt i tjänsteförhållande

Bestämmelserna i 7 § 2 mom. samt i 8 a och 8 b § tillämpas inte i tjänsteförhållande. Bestämmelser om konfliktträtt i tjänsteförhållande finns i 8 § i lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970), 8 § i lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal (669/1970), 50 § i lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003), 45 § i lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) och 8 § i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (968/1974).

3 kap.

Medlingsåtgärder

9 §

Hur medling inleds

Efter att ha mottagit det meddelande som förutsätts i 7 § ska riksmedlaren eller en medlare som denne förordnat utan dröjsmål vidta sådana åtgärder som medlaren finner ändamålsenliga för medling i tvisten. Även annars då riksmedlaren fått kännedom om en arbetstvist som äventyrar arbetsfreden, får riksmedlaren vidta de åtgärder som ärendet kräver.

9 a §

Frivillig medling

Utöver det som föreskrivs i 9 § kan riksmedlaren eller en av denne förordnad medlare på begäran av en part eller parterna i en arbetstvist inleda frivillig medling, om samtliga parter samtycker till detta.

Medlaren ska utan dröjsmål delge de parter som inte har begärt medling den begäran som avses i 1 mom. Parterna ska tillfrågas om samtycke till att ett medlingsförfarande inleds och ges tillfälle att avge en skriftlig utsaga med anledning av begäran.

Medlaren ska utifrån parternas begäran och utsagor överväga om ett medlingsförfarande ska inledas.

Vid frivillig medling iakttas dessutom, med undantag för det som föreskrivs i 10 § 3 mom., vad som i 10—12 § föreskrivs om medlingsåtgärder.

Riksdagens svar RSv 29/2024 rd

10 §

Medlingsförfarande

Medlaren ska, då medlaren anser det vara ändamålsenligt, eller då en part begär det, eller då medlaren har beslutat att inleda frivillig medling enligt 9 a § och parterna har samtyckt till detta, kalla parterna till förhandlingar. Vid förhandlingarna är medlaren ordförande och bestämmer på vilket sätt och i vilken ordning tvistepunkterna ska behandlas.

En part ska infinna sig till förhandlingar som bestämts av en medlare eller sända en företrädare till förhandlingarna samt inom en av medlaren utsatt skälig tid innan förhandlingarna inleds lämna medlaren en skriftlig redogörelse för föremålet för tvisten, tvistens innehåll, de yrkanden som parten framställt i ärendet samt övriga uppgifter som behövs enligt medlaren. Parten kan ställa som villkor att de uppgifter som lämnats inte får röjas för andra utan partens tillstånd.

Innan förhandlingarna inleds eller medan de pågår kan medlaren underställa parternas prövning, huruvida inte tidpunkten för inledandet av den planerade arbetskonflikten borde skjutas upp tills resultatet av medlingen framgått.

Medlaren kan avsluta den frivilliga medling som avses i 9 a §, om det vid förhandlingarna framkommer att det inte finns förutsättningar för uppgörelse.

Den frivilliga medlingen avslutas, om en part i arbetstvisten lämnar ett skriftligt meddelande enligt 7 § om att en arbetsinställelse ska verkställas.

11 §

Uppgörelse

Vid fullgörandet av sina medlingsuppgifter ska medlaren, efter att grundligt ha satt sig in i tvisten och på dess bedömande väsentligen inverkan omständigheter samt parternas fordringar, söka förmå parterna att noggrant fastställa tvistepunkterna och inskränka dessa till det minsta möjliga samt eftersträva uppgörelse parterna emellan närmast på grundvalen av deras egna förslag och anbud, i vilka medlaren ska föreslå sådana eftergifter och jämkningar, som ändamålsenlighet och skälighet synas kräva.

12 §

Hörande vid medling

I samband med medling kan medlaren på eget initiativ höra sakkunniga eller andra för erhållande av uppgifter behövliga personer; och åt dem ska av statens medel betalas sådan ersättning som medlaren prövar skälig, om de begär sådan.

Riksdagens svar RSV 29/2024 rd

13 §

Förslag till uppgörelse och avbrytande av medling

Lyckas inte medlaren genom förhandlingar eller på annat sätt bilägga tvisten, kan medlaren lägga fram ett skriftligt förslag till uppgörelse för parterna med uppmaning till dem att inom en kort, av medlaren utsatt tid godkänna förslaget. Förslaget får inte utan medlarens samtycke offentliggöras innan medlingen genomdrivits eller avbrutits.

Godkänner inte parterna förslaget till uppgörelse, ska medlaren pröva huruvida medlingen bör fortsättas eller avbrytas.

Finner medlaren att förutsättningar för framläggande av ett i 1 mom. nämnt förslag till uppgörelse inte finns, kan medlaren avbryta medlingen.

14 §

Protokollförande av villkoren för uppgörelsen

Åstadkoms uppgörelse ska villkoren för uppgörelsen antecknas i medlarens protokoll.

15 §

Medling eller avgörande i särskilt organ

Har parterna för medling i eller avgörande av en arbetstvist tillsatt ett särskilt organ, ska parterna meddela detta till riksmedlarens byrå. I en sådan tvist får medling inte företas om inte organet handlagt ärendet utan resultat eller den slutsatsen kan dras i ärendet att organet inte kommer att sköta sitt uppdrag eller ha framgång i det.

16 §

Tvistemål

Denna lag tillämpas inte på en sådan tvist om arbets- eller tjänstekollektivavtal vars handläggning ankommer på arbetsdomstolen eller som enligt avtal ska avgöras av skiljemän, med undantag för tvister som är föremål för frivillig medling enligt 9 a §. En medlare som erhållit utredning om att denna lag enligt det som föreskrivs ovan i denna paragraf inte tillämpas på tvisten ska underrätta parterna om detta.

17 §

Straffbestämmelser

Den som bryter mot ett förbud som anges i 7 § eller 8 § 2 mom. eller som meddelats enligt 8 § 1 mom. ska för *brott mot lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder* dömas till böter.

Riksdagens svar RSv 29/2024 rd

18 §

Sekretess

En medlare får inte olovligen röja en företagshemlighet som medlaren har fått kännedom om i sin tjänst eller i sitt uppdrag, eller en omständighet som har delgivits medlaren på ett villkor som nämns i 10 § 2 mom.

18 a §

Kompensation

En arbetstagarförening eller arbetsgivarförening som verkställer en arbetskonflikt i strid med 8 a eller politisk stridsåtgärd i strid med 8 b § ska i stället för skadestånd betala kompensation. Kompensationsbeloppet ska vara minst 10 000 och högst 150 000 euro.

Rätt att yrka på kompensation har den arbetsgivare eller arbetstagare som blivit föremål för arbetskonflikten eller den politiska stridsåtgärden. Om det finns flera parter som yrkat på kompensation på basis av samma arbetskonflikt eller politiska stridsåtgärd, ska det totala utdömda kompensationsbeloppet vara minst 10 000 och högst 150 000 euro.

När storleken på kompensationen bestäms ska hänsyn tas till alla framkomna omständigheter, såsom skadans storlek, graden av skuld, den anledning till överträdelsen som den andra parten möjligen givit och föreningens eller företagets storlek. Om det finns särskilda skäl kan kompensationsbeloppet sättas ned eller behöver kompensation inte alls dömas ut.

Talan om kompensation ska väckas vid den tingsrätt inom vars domkrets svaranden har sin hemvist.

Rätten till kompensation förfaller, om talan inte väcks inom sex månader från utgången av den kalendermånad under vilken rätten till kompensation uppkom.

Bestämmelser om kompensation medan fredsplikt råder finns i lagen om kollektivavtal.

18 b §

Justering av kompensationsbelopp

Den i 18 a § 1 mom. avsedda kompensationens minimi- och maximibelopp ska justeras i enlighet med förändringen i penningvärdet treårsvis genom förordning av statsrådet.

19 §

Handräckning

Myndigheter är skyldiga att vid behov lämna en medlare den handräckning medlaren begär för utförande av uppdrag enligt denna lag.

Riksdagens svar RSV 29/2024 rd

20 §

Arvoden, kostnader och avgiftsfrihet för vissa handlingar

Arvodena till medlarna samt till ordföranden och ledamöterna i en medlingsnämnd samt övriga kostnader för medlingsverksamheten betalas av statsmedel i enlighet med de arvodesgrunder som arbets- och näringsministeriet bestämmer.

Inga avgifter tas ut för de handlingar och expeditioner som utfärdas av medlare.

22 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Sådana bestämmelser i ett kollektivavtal som ingåtts före ikraftträdandet av denna lag och som avviker från vad som föreskrivs i 7 § 2 mom. tillämpas tills kollektivavtalet upphör att gälla.

Denna lag tillämpas inte på en sympatiaktion som har inletts eller som har anmälts till arbetsgivaren innan denna lag träder i kraft.

På en politisk stridsåtgärd som har inletts innan denna lag träder i kraft och som pågår när lagen träder i kraft tillämpas bestämmelserna i denna lag. Den politiska stridsåtgärden anses då ha inletts när denna lag träder i kraft.

Lag

om ändring av 3 kap. och 7 kap. 2 § i arbetsavtalslagen

I enlighet med riksdagens beslut
*ändras i arbetsavtalslagen (55/2001) 7 kap. 2 § 2 mom. 2 punkten och
fogas till 3 kap. en ny 6 § som följer:*

Riksdagens svar RSv 29/2024 rd

3 kap.

Arbetstagarens skyldigheter

6 §

Fortsättande med arbetsinställelse som konstaterats lagstridig

Om en domstol genom en dom har konstaterat att en arbetsinställelse som verkställts av en arbetstagarförening är lagstridig, och en arbetstagare fortsätter med arbetsinställelsen även efter att ha blivit skriftligen underrättad om domen av sin arbetsgivare, är arbetstagaren skyldig att betala 200 euro i kompensation till arbetsgivaren. Av underrättelsen ska det framgå att domstolen har konstaterat att arbetsinställelsen är lagstridig. Rätten till kompensation förutsätter inte att domen har vunnit laga kraft.

Om de övriga förutsättningarna för kvittning uppfylls, har arbetsgivaren rätt att kvitta kompensation mot lön endast med arbetstagarens uttryckliga samtycke eller med stöd av en sådan laga-kraftvunnen dom genom vilken kompensation har dömts ut.

7 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

2 §

Uppsägningsgrunder som har samband med arbetstagarens person

Som sakliga och vägande grunder för uppsägning kan åtminstone inte anses

2) det att arbetstagaren deltar i en sådan stridsåtgärd som avses i lagen om kollektivavtal eller i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder (420/1962) eller som verkställs av en arbetstagarförening,

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 4 kap. och 8 kap. 2 § i lagen om sjöarbetsavtal

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) 8 kap. 2 § 2 mom. 2 punkten och fogas till 4 kap. en ny 9 § som följer:

4 kap.

Arbetstagarens skyldigheter

9 §

Fortsättande med arbetsinställelse som konstaterats lagstridig

Om en domstol genom en dom har konstaterat att en arbetsinställelse som verkställts av en arbetstagarförening är lagstridig, och en arbetstagare fortsätter med arbetsinställelsen även efter att ha blivit skriftligen underrättad om domen av sin arbetsgivare, är arbetstagaren skyldig att betala 200 euro i kompensation till arbetsgivaren. Av underrättelsen ska det framgå att domstolen har konstaterat att arbetsinställelsen är lagstridig. Rätten till kompensation förutsätter inte att domen har vunnit laga kraft.

Om de övriga förutsättningarna för kvittning uppfylls, har arbetsgivaren rätt att kvitta kompensation mot lön endast med arbetstagarens uttryckliga samtycke eller med stöd av en lagakraftvunnen dom genom vilken kompensation har dömts ut.

8 kap.

Grunder för uppsägning av arbetsavtal

2 §

Uppsägningsgrunder som har samband med arbetstagarens person

Som sakliga och vägande grunder för uppsägning kan åtminstone inte anses

2) det att arbetstagaren deltar i en sådan stridsåtgärd som avses i lagen om kollektivavtal eller i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder (420/1962) eller som verkställs av en arbetstagarförening,

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om statens tjänstekollektivavtal

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970) 12 § 1 mom., den svenska språkdräkten i 13 § 1 och 2 mom. och i 14 § 1 mom. samt 16 §, av dem 12 § 1 mom., den svenska språkdräkten i 13 § 1 mom. och 16 § sådana de lyder i lag 764/1986, som följer:

12 §

Anser statens förhandlingsmyndighet eller en i 3 § 3 mom. 3 punkten nämnd tjänstemannaförening att en stridsåtgärd kan åstadkomma allvarliga störningar i viktiga samhällsfunktioner, och har vid förhandlingar enighet inte kunnat nås om avstående från eller begränsning av stridsåtgärden, har statens förhandlingsmyndighet eller tjänstemannaföreningen rätt att, inom fem dygn från det att ett i 7 § i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder (420/1962) nämnt meddelande har lämnats, skriftligen anmäla till riksmedlarens byrå att den kommer att hänskjuta saken till statens tjänstetvistsnämnd.

13 §

Tjänstetvistsnämnden har åtta medlemmar. Medlemmarna, som ska vara förtrogna med tjänstemännens arbetsförhållanden, utses av riksmedlaren för tre kalenderår i sänder, fyra medlemmar på förslag av statens förhandlingsmyndighet och fyra på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för tjänstemannaföreningarna. För varje medlem utses enligt samma grunder två personliga suppleanter.

Även i det fall, att statens förhandlingsmyndighet eller centralorganisationerna inom av riksmedlaren bestämd tid inte framlagt förslag till medlemmar och suppleanter i tjänstetvistsnämnden, utses dessa av riksmedlaren.

14 §

Tjänstetvistsnämnden sammankommer på kallelse av riksmedlaren för att inom sig välja ordförande och vice ordförande.

16 §

Tjänstetvistsnämnden ska avgöra ett ärende som gäller en stridsåtgärds samhällsfarlighet inom 14 dygn, i det i 12 § 1 mom. angivna fallet räknat från det att ett i 7 § i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder avsett meddelande om inledande eller utvidgning av en stridsåtgärd har lämnats till riksmedlarens byrå, och i det i 12 § 2 mom. angivna fallet räknat från det att saken hänskjutits till tjänstetvistsnämnden. Nämnden ska underrätta parterna i tvisten och riksmedlarens byrå om sitt beslut.

Riksdagens svar RSV 29/2024 rd

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal (669/1970) 13 § 1 mom., den svenska språkdräkten i 14 § 1 och 2 mom. och i 15 § 1 mom. samt 17 §, sådana de lyder, 13 § 1 mom. samt 14 § 1 och 2 mom. och 15 § 1 mom. i sin svenska språkdräkt i lag 629/2021 och 17 § i lag 765/1986, som följer:

13 §

Bedömer Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT eller en tjänsteinnehavarförening att en stridsåtgärd kan åstadkomma allvarliga störningar i viktiga samhällsfunktioner, och har vid förhandlingar enighet inte kunnat nås om avstående från eller begränsning av stridsåtgärden, har Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT eller tjänsteinnehavarföreningen rätt att inom fem dygn efter att ha mottagit ett i 7 § i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder (420/1962) avsett meddelande, skriftligen upplysa riksmedlaren om att Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT eller tjänsteinnehavarföreningen kommer att hän-skjuta saken till den berörda tjänstetvistenämnden.

14 §

Kommunernas tjänstetvistenämnd behandlar tjänstetvister som gäller kommunerna och samkommunerna, och välfärdsområdenas tjänstetvistenämnd behandlar tjänstetvister som gäller välfärdsområdena och välfärdssammanslutningarna. Vardera nämnden har åtta medlemmar. Medlemmarna, som i kommunernas tjänstetvistenämnd ska vara förtrogna med arbetsförhållandena för kommunernas och samkommunernas tjänsteinnehavare och som i välfärdsområdenas tjänstetvistenämnd ska vara förtrogna med arbetsförhållandena för välfärdsområdenas och välfärdssammanslutningarnas tjänsteinnehavare, utses av riksmedlaren för tre kalenderår i sänder. Fyra medlemmar utses på förslag av Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT och fyra på förslag av den berörda branschens tjänsteinnehavarföreningars mest representativa centralorganisationer. För varje medlem utses på samma grunder två personliga ersättare.

Riksmedlaren utser medlemmar och ersättare även om Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT eller tjänsteinnehavarföreningarna inte lagt fram sina förslag till medlemmar och ersättare i tjänstetvistenämnden inom en av riksmedlaren bestämd tid.

Riksdagens svar RSv 29/2024 rd

15 §

Tjänstetvistenämnderna sammankommer på kallelse av riksmedlaren för att inom sig välja ordförande och vice ordförande.

17 §

Tjänstetvistsnämnden ska avgöra ett ärende som gäller en stridsåtgärds samhällsfarlighet inom 14 dygn, i det i 13 § 1 mom. angivna fallet räknat från det att ett i 7 § i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder avsett meddelande om inledande eller utvidgning av en stridsåtgärd har lämnats till riksmedlarens byrå, och i det i 13 § 2 mom. angivna fallet räknat från det att saken hänskjutits till tjänstetvistsnämnden. Nämnden ska underrätta parterna i tvisten och riksmedlarens byrå om sitt beslut.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 8 och 9 a § i statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i statstjänstemannalagen (750/1994) den svenska språkdräkten i 8 § 5 mom. och i 9 a § 2 mom., sådana de lyder i lag 283/2015, som följer:

8 §

Statsrådet kan bevilja dispens från behörighetsvillkoren enligt 2 mom. för den som söker tjänsten som riksmedlare. Av särskilda skäl kan statsrådet dessutom bevilja dispens från behörighetsvillkor som anges i förordning av statsrådet, dock inte för en tjänst som domare.

9 a §

Bestämmelserna i 1 mom. gäller dock inte tjänster inom utrikesförvaltningen, gränsbevakningsväsendet eller polisförvaltningen och inte heller tjänsterna som statssekreterare, riksåklagare, överdirektör vid Energimyndigheten eller riksmedlare.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 29/2024 rd

Helsingfors 8.5.2024

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare